

Коркарди матн дар барномаи Microsoft Word

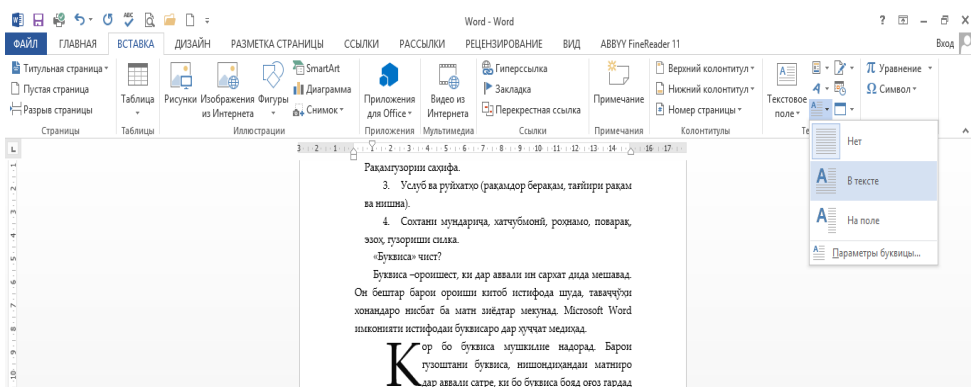
Нақша:

1. Буквиса чист? гузоштани аломатҳои махсус, «Автозамена», сохтани матн бо сутунҳо,
2. Колонтитулҳо, бахшбандӣ чист (Разделы)? Рақамгузориҳои саҳифа.
3. Услуб ва рӯйхатҳо (рақамдор берақам, тағйири рақам ва нишна).
4. Сохтани мундариҷа, хатчубмонӣ, роҳнамо, поварақ, эзоҳ, гузориши силка.

«Буквиса» чист?

Буквиса – ороишест, ки дар аввали ин сархат дида мешавад. Он бештар барои ороиши китоб истифода шуда, таваҷҷӯҳи хонандаро нисбат ба матн зиёдтар мекунад. Microsoft Word имконияти истифодаи буквисаро дар ҳуҷҷат медиҳад.

Кор бо буквиса мушкилие надорад. Барои гузоштани буквиса, нишондиҳандаи матниро дар аввали сатре, ки бо буквиса бояд оғоз гардад гузошта, дар барномаи Microsoft Word 2013 дар банди **ВСТАВКА** банди **Буквица**-ро интихоб кардан лозим аст (Расми 1.38.). Дар равзанаи мувоҳисавии пайдошудаи **Буквица** (Буквиса) мавқеъ (**Положение**), **шрифт**, теъдоди сатрҳои ишғол кардашуда ва масофа то матн (**Расстояние от буквицы до текста**)-ро интихоб кардан мумкин аст.

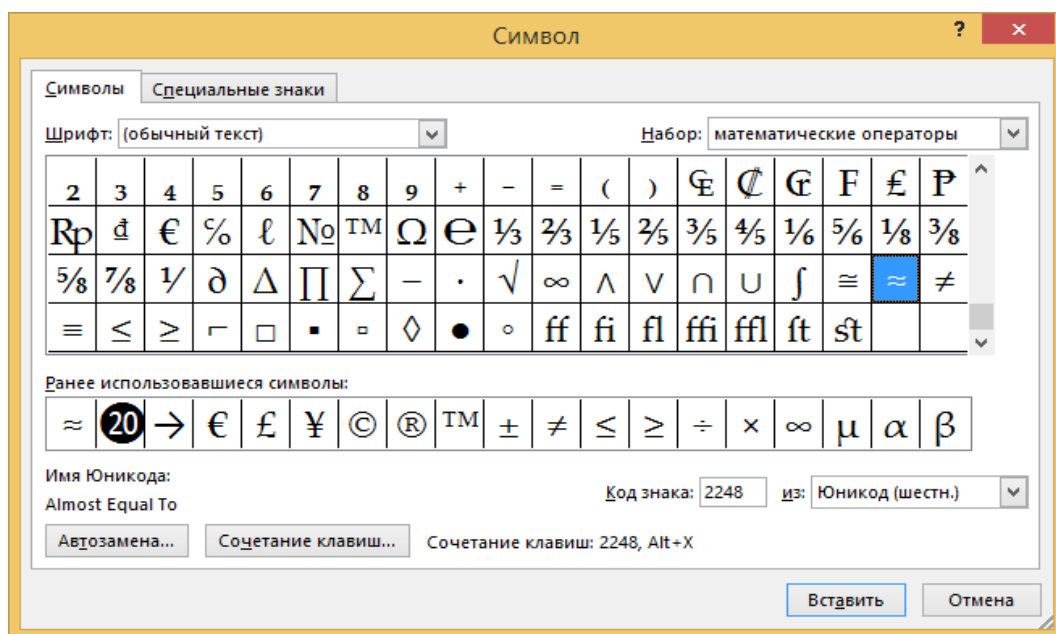

Расми 1.38. Равзана баро гузоштани **Буквица**

Гузоштани аломатҳо дар матн

Ҳуҷҷати дилхоҳ имкони бо ҳуруфҳои зиёди барои Windows кор карда баромадашуда оро дода шуданро дорад. Барои ба мавқеи дилхоҳи ҳуҷҷат гузоштани аломат аз силсилафармони **ВСТАВКА** зербанди **Символ** истифода кардан лозим аст. Дар равзанаи мувоҳисавии **Символ** ба замиаи **Символы** (Аломатҳо) гузашта, аломати дилхоҳро бо муш ё бо клавиатура интихоб кардан лозим аст. (Паҳши тугмаи **Вставить** (Гузоштан) ва ё паҳши дукаратаи тугмаи чапи муш аломати интихобшударо дар матни Расми 1.39). Замиаи **Символы** равзанаи мувоҳисавии **Символ** ҳуҷҷат мегузорад.

Дар ҳар ду замиаи мувоҳисавии **Символы** (Аломатҳо) тугмаи Автозамена (Худивазкунӣ) мавҷуд аст. Ҳангоми тугмаи мушро ба он паҳш намудан, равзанаи мувоҳисавии ҳамном пайдо мешавад (Расми 1.39). Ин яке аз усулҳои хеле қулайи худкориҳои ҳуҷҷат дар Microsoft Word мебошад.

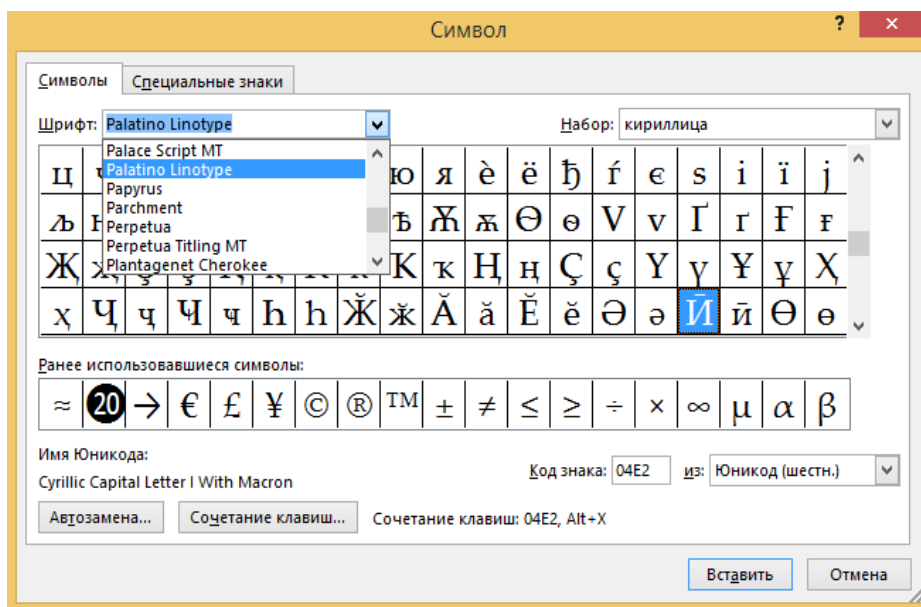
Расми 1.39. Равзанаи мувоҳисавии Символ

Кормандони Microsoft Corporation бо дохил намудани механизми кори худивазкунӣ ду мақсадро пеша кардаанд: ба ҳисоб гирифтани «Омили инсонӣ» ба ҷои «вақт» «ватқ» ба ҷои «буд» «бду» Чоп кардан ҷои тааҷуб нест. Қисми зиёди чунин аллакай аз тарафи

муаллифони Microsoft Word муайян шуда ва ислохи онҳо ба таври худкор амалӣ шудаанд. Аммо истифодабаранда низ имконияти бой гардонидани ин рӯйхат бо хатогиҳои мухталифро дорад.

1.22. Гузоштани ҳуруфи тоҷики дар барномаи Microsoft Word 2013

Барои гузоштани ҳуруфи тоҷикӣ дар барномаи Microsoft Word 2013 аз банди **ВСТАВКА** аз зербанди он **Символ** ворид гашта аз ин аз ин ҷо **Другие символы** – ро интихоб менамоем. Ҳангоми ворид шудан ба ин равзанаи **Символ** аз ин ҷо ҳуруфи мувофиқи ҳуруфчини мантро интихоб намуда ва баъдан ва дар поён тугмаи **Сочетание клавиш...** мавҷуд аст, ки бо воситаи ин тугма ҳарфҳои тоҷикӣ гузошта мешавад (Расми 1.40.).

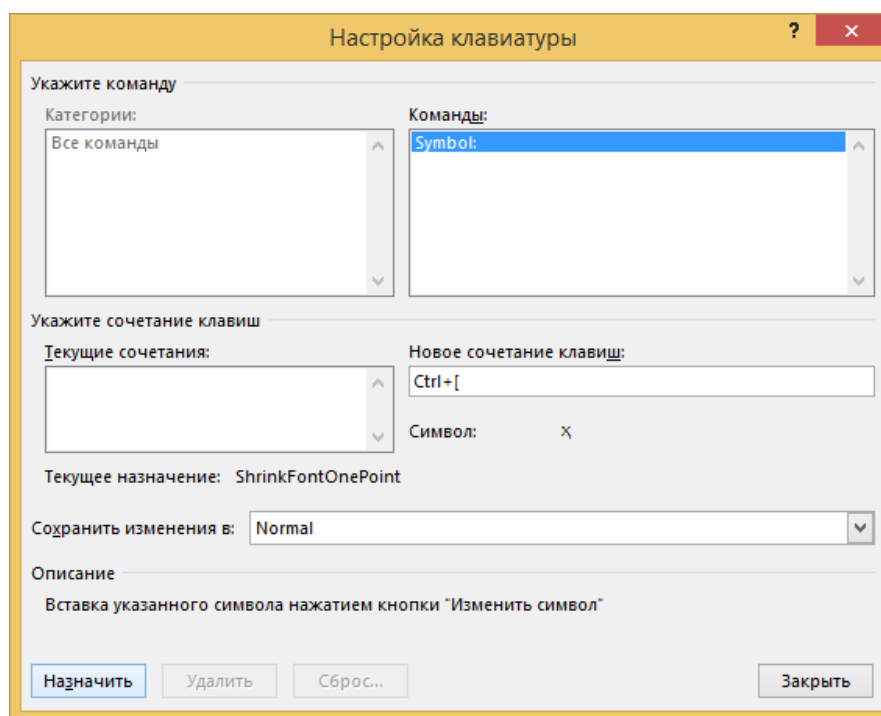

Расми 1.40. Равзанаи **Символ**

Фарз мекунем Шумо дар компютер бо забони тоҷикӣ маълумот доред ҳуруфчинӣ карданиед ва мавод ба забони тоҷикӣ навишта шудааст, яъне иборат аз ҳуруфи тоҷикист: **Ўў, Ққ, Ғғ, Ҳҳ, Ҷҷ ва Йй**. Чун ба мо маълум аст, то ҳол саҳфаи калиди низоммеъёр нест, ки дар он ҳарфҳои “думча”-ву “хатча”-дори алифбои тоҷикӣ тасвир ёфта бошад, аммо дар компютерҳо ҳудуди зиёда 20 намуди ҳуруфи тоҷикӣ мавриди истифода қарор дорад. Аз диди нигоҳи ман, аз ҳама роҳи

содда ва созгор ин истифода бурдани ҳуруфи Microsoft **Palatino Linotype** аст, чунки ин ҳуруфҳо ба таври низоммеъёр дар системи омили Microsoft дар тамоми системаҳои Windows ҷойгир карда шудаанд, яъне моро зарур намеояд, ки ҳуруфи тоҷикиро аз қучои дигар (Интернет) дастрас намоем. Моро танҳо лозим меояд, ки онро ба таври ба мо қулай ба танзим дарорем ва истифода барем.

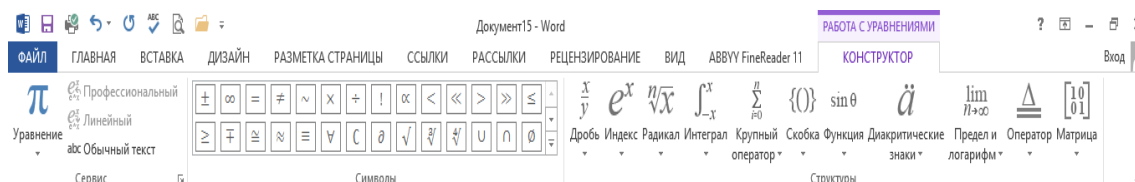
Дар равзанаи пайдошуда ҳуруфи ба мо лозимаро пайдо мекунем, дар ин маврид ҳуруфи ба мо лозима ин «**Palatino Linotype**» аст. «**Palatino Linotype**» - ро интиҳоб мекунем. Ақрабаки боло - поёнқунандаро андаке боло мебарем, то ҳарфҳои ба мо лозима, яъне ҳуруфи тоҷикиро пайдо кунем. Фарз кардем ҳарфи «**Ҳ**»-и калонро ёфта онро интиҳоб мекунем. Пас аз он тугмаҳои «**Сочетание клавиш**» – ро пахш менамоем. Дар равзанаи пайдошудаи навбатӣ моро лозим меояд, тугмаҳоро бо ҳарфи тоҷикӣ вобаста кунем. Мисол барои кашидани думча ба ҳарфи «**Х**» - и калон аз тугмаҳои зайл истифода мебарем: **Ctrl + {**. Пас аз он тугмаи дар равзана будаи «Назначить»-ро пахш бояд кард. Барои давом додани вобастакунии ҳуруфи боқимондаи тоҷикӣ (**Ҳх, Ўӯ, Ққ, Ғғ, Ҷҷ, Ёй**) тугмаи «**Заккрыть**»-ро пахш намуда ба равзанаи асосӣ бояд бар гардем. Ин навбат ҳарфи «**ҳ**»-и хурдро интиҳоб мекунем. Тугмаҳои «**Сочетание клавиш**» – ро пахш менамоем. Дар равзанаи пайдошудаи навбатӣ моро мебояд, тугмаҳоро бо ҳарфи тоҷикӣ вобаста кунем. Мисол барои кашидани думча ба ҳарфи «**х**»-и хурд аз тугмаҳои зайл истифода мебарем: **Alt + [15**. Пас аз он тугмаи дар равзана будаи «Назначить»-ро пахш бояд кард. 16. Барои давом додани вобастакунии ҳуруфи боқимондаи тоҷикӣ (**Ўӯ, Ққ, Ғғ, Ҷҷ, Ёй**) тугмаи «**Заккрыть**»-ро пахш намуда ба равзанаи асосӣ бояд бар гардем. Ҳамин тариқ, баъди иҷрои амалҳои вобастакунии ҳуруфи тоҷикӣ мо метавонем озодона мақолаамонро бо забони тоҷикӣ дар компютер ҳуруфчинӣ кунем (Расми 1.41.).

Расми 1.41. Равзана барои гузоштани ҳуруфҳои тоҷикӣ

Истифодабарии таҳриргари формулаҳо «Редактор формул»

Дар таҳриргари матнии MS Word метавонем формулаҳои математикӣ, физикӣ ва ғайраро навишта таҳрир кунем. Барои навиштани формулаҳо аз хизматрасонии «Редактор формул» истифода мебарем. Аз банди менюи **ВСТАВКА - Уравнение** – ро интихоб намуда яккарат мушро пахш менамоем ё ин ки формулаҳои тайёре омода карда шудааст, ки бо пахши тугмаи нишона (стрелка) ворид шуда формуларо сохтан мумкин аст. Ҳангоми ворид шудан Уравнение банди **КОНСТРУКТОР** фаъол мегардад (Расми 1.42.).

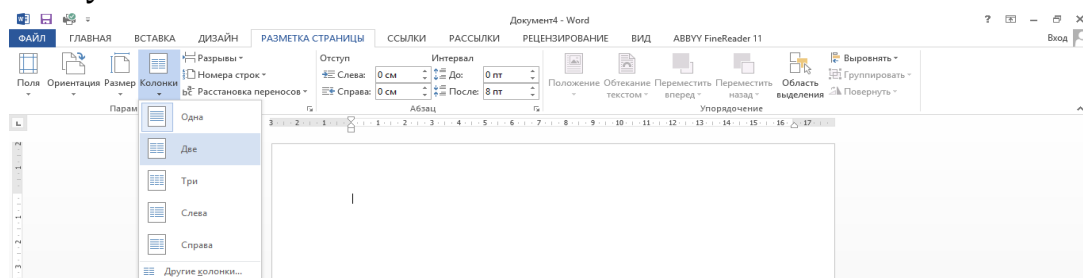
Расми 1.42. Равзанаи **КОНСТРУКТОР**

Дар банди **КОНСТРУКТОР** ҳамаи намудҳои қолибҳо оварда шудааст, ки метавонем аз ин ҷо ба худ лозимаро интихоб намуда

формулаҳои лозимаро тартиб намоем. Чи хеле, ки дар равзанаи **КОНСТРУКТОР** қолибҳои формула оварда шудааст. Масъалан дар ин ҷо символҳои гуногун аз рӯи категорияҳо ҷойгир карда шудааст.

1.23. Сохтани матн бо сутунҳо Колонки

Барои ба таври ғаврий матнро ба чанд сутун тақсим намудан аз банди меню **РАЗМЕТКА СТРАНИЦЫ** интихоб менамоем ва баъдан нишонаи **Колонки** (Сутунҳо) пахш намуда, тарафи чапи мушро сар надода, дар майдони пайдошуда теъдоди лозимаи сутунҳоро қайд кардан лозим аст (Расми 1.43.). Баъди сар додани тугмаи муш тамоми матни ҳуҷҷат ғайр аз қисм бо сутунҳои теъдоди интихобшуда тақсим мешавад. Бо ин усул танҳо тарзи соддатарини ҷудокунӣ, тақсим кардан мумкин аст.

Расми 1.43. Равзанаи мувоҳисавии **Колонки**-ду сутун

Чунин вариантҳои гузошташавии сутунҳо дар (Расми 1.43.) нишон дода шудааст.

- равзанаи мувоҳисавии **Колонки** (Сутунҳо) чунин имкониятро медиҳанд:
- интихоб намудани яке аз вариантҳои пешниҳодшудаи теъдоди сутунҳо;
- мустақилона нишон додани теъдоди сутунҳо;
- гузоштани нишонаи ҷудокунии байни сутунҳо;
- интихоби бари якхела ё гуногун барои сутунҳо;
- тағйир додани фосилаи байни сутунҳо;
- тадбиқи қиматҳои параметрҳои гузошташуда ба тамоми ҳуҷҷат ва ё ба қисме, ки пас аз нишондиҳандаи муш ҷойгиранд.

Агар лозим бошад, ки матн аз мавқеи нишондиҳанда ба аввали сутуни нав гузаронида шавад, он гоҳ дар майдони **Применить**

к (Тадбиқ шавад ба) сатри **Весь документ** (Тамоми Хуччат) ва сипас нишонаи **Новая колонка** (Сутуни нав)-ро фаъол кардан лозим аст.

Агар нишонаи **Новая колонка** (Сутуни нав) фаъол набошад, он гоҳ ҳангоми интихоби сатри **Весь документ** (Тамоми Хуччат) дар майдони **Применить к** (Тадбиқ шавад ба) сутунҳо аз аввали саҳифаи фаъол тадбиқ карда мешаванд.